

ГЕМИАНОПСИЯНИНГ КЛИНИК КЎРИНИШЛАРИ ВА УЛАРНИНГ НЕВРОЛОГИК АСОСЛАРИ

Комилжонова Мохларойим Қобил қизи

Тошкент тиббиёт академияси 2-сон даволаш иши факультети талабаси

Тошкент тиббиёт академияси офтальмология

кафедраси

Илмий раҳбар – PhD, ассистент **Оралов Бехруз Абдукаримович**

Кириш. Ҳозирги кунда нейрохирургиянинг техник имкониятлари юқорилиги сабабли ўсма ва бош мия касалликларини эрта аниқлаш ортиб бораётганига қарамай, баъзи касаллик аломатларини клиник талқин қилиш ҳанузгача жиддий қийинчиликлар тўғдирмоқда. Айниқса, аломатлар изоляцияланган ҳолда намоён бўлганда ва баъзида мия шикастланишининг типик клиник манзараси шакллангунга қадар анча олдин ташҳис қўйиш жуда қийин бўлади. Бу жараёнда офтальмологларнинг ўрни жуда муҳим, чунки кўпинча бемор касалликнинг бошланғич босқичидаёқ кўриш бузилишлари билан боғлиқ шикоятлар билан аввало уларга мурожаат қилади.

Тадқиқот мақсади. Гемиянопсиянинг клиник кўринишлари ва неврологик асосларини таҳлил қилиш.

Материаллар ва усуллар. Гемиянопсия — кўрув майдонининг ярим ёки квадрант кўринишдаги хиралашиши ёки йўқолиши бўлиб, кўрув нерви тракти, хиазма, субкортикал ганглийлар ва бош миянинг энса бўлагидаги пўстлоқ марказларининг зарарланишларида кузатилади. Тошкент тиббиёт академияси офтальмология кафедраси ва Республика нейрохирургия илмий маркази билар ҳамкорликда тадқиқот материали учун 30 та беморда стандарт ва махсус офтальмологик текширувлар ўтказилди. Беморлар иккита гуруҳга ажратилди, гемияноптик ҳолат аниқланган гуруҳ беморлар ва скотомалар аниқланган беморлар гуруҳига. Иккала гуруҳда беморлар ёш чегараси 30-45 оралигида бўлиб, биринчи гуруҳ беморлар сони 16 та бўлиб, жинс нисбати 9 та эркак ва 7 та аёлга тўғри келди. Иккинчи гуруҳ беморлар сони 14 тани ташкил қилди, аёл ва эркак нисбати тенг 7 тадан.

Тадқиқот натижалари. Махсус офтальмологик текширув ОКТ хулосаси, биринчи гуруҳда макулада– ёшга боғлиқ макуляр дистрофиялар аниқланган беморлар сони 6 та, иккинчи гуруҳда макулада– тўр пардадаги майда қон қуйилишлар 8 тасида аниқланди. Кўрув нерви дискида биринчи гуруҳдаги 4 та беморда– кўрув нерви атрофияси ҳолати аниқланди ва иккинчи гуруҳда эса кўрув нерви диски шиш ҳолати 4 та беморларди топилди. МРТ хулосаларига кўра ўзгаришлар асосан биринчи гуруҳда бош миясида ўзгаришлар аниқланди, бунга кўра хиазма (кўрув нерви кесишиш жойи) даги патологиялар 9 та беморда топилди, кўрув нерви йўлидаги ўзгаришлар 7 та беморда аниқланди. МРТ ва периметрия умумий таҳлиliga кўра, биринчи гуруҳда куйидагича гемиянопсик турлар аниқланди: 7 та беморда – ўнг томонлама тўлиқ гемиянопсия, 9 та беморда эса– битемпорал тури кузатилган. Иккинчи гуруҳ беморларда 8 тасида централ скотомалар ва 2 тасида эса пастки тўлиқ квадрант гемиянопсиялар аниқланди. Қолган 4 та беморда– юқориги қисман квадрант гемиянопсиялар аниқланди.

Хулоса. Гемиянопсиянинг клиник кўринишлари ва неврологик асосларини таҳлил қилинди. Кўрув трактининг қайси қисми зарарланганлигига қараб кўрув майдони патологиялари турли хил кўринишда намоён бўлади. Офтальмологик стандарт текширувлар ичида энг самарали, информативлиги юқори бўлган ва

нейрохирургик текширувлардан ҳам олдин эрта аниқлашда ёрдам берадиган текширув бу кинетик периметрия хисобланади. Келажакда офтальмологлар томонидан топографик диагностика мақсадида нейрохирург кўригига йўлланма тарзида, бош миянинг қайси ўчоғида ўзгариш борлигини периметрия натижасига қараб шаблон ишлаб чиқиш таклифи берилди.